

De naam Wiebe

WIEBE VAN IJKEN

Voor het samenstellen van het boek “Eemnessers door de eeuwen heen” zijn zoveel gegevens over Eemnesser families verzameld, dat daaruit nu met behulp van de computer verschillende ontdekkingen kunnen worden gedaan. Eén van de dingen die nu duidelijk is geworden is dat alle gevonden Eemnessers met de voornaam Wiebe afstammen van één gemeenschappelijke voorouder.

Dit is voor mij aanleiding geweest om wat onderzoek te doen naar de naam Wiebe, naar bekende en/of onbekende naamdragers met de naam Wiebe te bekijken en wie de verschillende Wiebes waren die in Eemnes gewoond hebben.

Voor de oorsprong van de naam Wiebe heb ik twee verschillende verklaringen gevonden:

1. De naam Wybe, of Wiebe is een Friese naam die afgeleid is van het Oudfrieze *wích* of *wiegant*, dat "strijd" respectievelijk "strijder" betekent;
2. Wibe of Wiebe: Verkorte vorm van namen samengesteld met de Germaanse stam "Wīg" (strijd) en een tweede lid dat met een "b" begint, of ook wel: Wi-bert = Schitterende strijd of strijd met een zwaard (bert = schitterend, stralend).

Dit geeft dus niet echt uitsluitsel over de oorsprong van de naam. Er is elders ook onderzoek gedaan naar het voorkomen van namen in de oudste geschreven bronnen in de Nederlandse archieven van voor het jaar 1150. De naam Wiebe (of Wybe) komt niet voor in de lijsten met “Vroeg-middeleeuwse voornamen en achternamen in Nederland en Vlaanderen” van voor 1150. Het onderzoek is gebaseerd op primaire bronnen: geschriften, gewoonlijk in het Latijn, uit de vroege Middeleeuwen opgenomen in alle beschikbare oorkondenboeken van Nederland en Vlaanderen tot het jaar 1150 en enkele verhalende bronnen. Dit leverde meer dan 4500 individuele namen op, maar geen Wibe, Wybe of Wiebe!

De naam Wybe of Wibe komt al wel heel vroeg voor in Friesland, terwijl Wiebe zowel in Friesland als Groningen voorkomt. De oudste vermelding van de naam Wybe die ik tot op dit moment heb kunnen vinden is Wybe van Grovestins uit Engelum in het jaar 1313 en Skerne Wiebe, één van de latere burchtheren uit Engelum, wiens daden groot waren! Hij dankte zijn bijnaam aan zijn gladgeschoren kin. Het gangbare verhaal is dat hij zichzelf liet scheren om zich te vermommen als monnik, om zo de geheimen van zijn vijanden te ontdekken. In mei 1482 kwam hij om het leven bij een belegering van zijn burcht door mensen uit Franeker en Leeuwarden.

De Grovestins stond in Friesland iets ten zuidoosten van Engelum, gemeente Menaldumadeel (Stins is het oude Friese woord voor "stenen huis"). De stins had uitzonderlijk dikke muren en de eigenaar en zijn geslacht noemden zich naar deze stins "Van Grovestins". Ten tijde van de verschillen tussen de Schieringers en Vetkopers, sloot de familie "Van Grovestins" zich bij de Vetkopers aan. Vooral van Wybe van Grovestins kregen de Vetkopers veel steun. Helaas verdrong hij met 800 mensen tijdens de grote watervloed van 1313. In 1446 werd de stins belegerd en ingenomen door Sikke en Douwe Sjaerdama. Zij waren Schieringer Edelen en voerden de toenmalige eigenaar, Sjoerd Grovestins, als gevangene af naar Franeker. Sjoerd Grovestins had één zoon, die wel Scherne Wybe genoemd werd, omdat hij de eerste Fries was, die zich liet scheren. Scherne betekent in het Fries zoveel als geschoren. Ook hij werd in de onlusten betrokken en werd door een list van Swob Sjaerdama op Hottingahuis gevangen genomen. Wybe Grovestins had op zijn beurt Tjaerd Groestra, een bastaardzoon van Douwe Sjaerdama, gevangen genomen. Na onderhandeling werden de twee gevangenen tegen elkaar uitgewisseld en vrijgelaten. Wybe wist ook de gevangengenomen Abt van Lidlum te bevrijden en in zijn ambt te herstellen, door een "Van Roorda" uit Tjummarum gevangen te nemen. Daarnaast stond hij ook op slechte voet met de Vetkopers uit Leeuwarden, hoewel hij zelf ook een Vetkoper was. Hierdoor gebeurde het, dat Sikke, de zoon van Douwe Sjaerdama, regent te Franeker, met de hulp van een groot aantal Schieringers, aangevuld met Vetkopers uit Leeuwarden, het slot belegerde. Nog diezelfde dag (Pinksterzondag 1482), wordt de stins bestormd. Als Wybe Grovestins vanuit een venster de bewegingen van het vijandelijke leger gadeslaat, wordt hij dodelijk getroffen door een kogel.

Andere Wiebes die hun sporen in de geschiedenis hebben nagelaten zijn o.a.

- Wiebe Hayes uit Winschoten, die soldaat was aan boord van de Batavia. Dankzij zijn optreden worden 47 overlevenden gered van het schrikbewind van onderkoopman Jeronimus Cornelisz na de stranding van de Batavia in Australië. Op 4 juni 1629 vergaat het V.O.C.-schip de "Batavia" voor de kust van West-Australië. De overlevenden, onder commando van de onderkoopman Jeronimus Cornelisz, weten zich te redden op een kleine eilandengroep. De grote baas, Francisco Pelsaert, de opperkoopman, gaat hulp zoeken in de stad Batavia. Dan begint het grote drama. Jeronimus laat 125 mensen op gruwelijke wijze vermoorden. Soldaten, onder leiding van Wiebe Hayes, worden weggestuurd om water te zoeken op een ander eilandje. Wiebe hoort van de mensonterende toestanden en besluit "zijn" eiland tot het uiterste te verdedigen. Zo wordt deze eenvoudige soldaat uit Winschoten een mensen-

redder van 47 zielen. Wiebe Hayes kreeg een standbeeld aan het begin van het Schönfeldplein in Winschoten, vlakbij de haven.

- De orgelmakers Wiebe Meyes en Meje Wiebes, Vader en Zoon, beiden huistimmerlieden in Stavoren. Zij hebben in 1786 het orgel in de kerk van de Protestantse Gemeente in Nederland te Stavoren gebouwd. Zoals blijkt uit een tekst op de bovenste regel van de achterwand van de hoofdwerkkast; in het midden, is met potlood geschreven ‘Wiebe Meijes en Meje Wiebes, maackers van dit orgel, anno dominum 1786’. Iets lager staat: ‘Johan Spooreman Mr., orgelmaaker a Franequer, aangenoomme int Jaar 1788.’
- Dan is er ook nog Wiebe Blauw, de laatste maker van houten schaatsen in Nederland, die in 1999 gestopt is. Hij was de laatste uit een bijna 800 jaar oude zeer Nederlandse ambachtelijk traditie. De oudste bekende schaats met glij-ijzer is uit 1225; de eerste afbeelding er van uit het begin van de 14de eeuw.
- Wiebe Buddingh (geboren op 15 januari 1957) is een Nederlands vertaler, en de zoon van de dichter C. Buddingh. Hij werd geboren in Dordrecht. Wiebe Buddingh's debuut was in 1977. Zijn grootste werk kwam echter pas in 1998, toen hij van uitgeverij Harmonie de opdracht kreeg de boeken uit de Harry Potter-reeks, oorspronkelijk geschreven door J.K. Rowling, te vertalen.
- En om te besluiten: Wiebe van der Zee uit Sneek. Een bekend kunstschilder van koeien die al vele werken gemaakt heeft die op verschillende exposities te zien geweest zijn. Zijn werk wordt verkocht op kaarten en kalenders. Van porselein zijn inmiddels een aantal serviesproducten met decoraties van Wiebe op de markt gebracht: borden, mokken, kopjes. Ook onderzetters, ovenwanten, een overschort en voorraadbussen zijn te koop. Wiebe bedacht in 2004 “Her-kauwgum” een kauwgum met een afbeelding van een van zijn koeien aquarellen.

Wiebe als achternaam

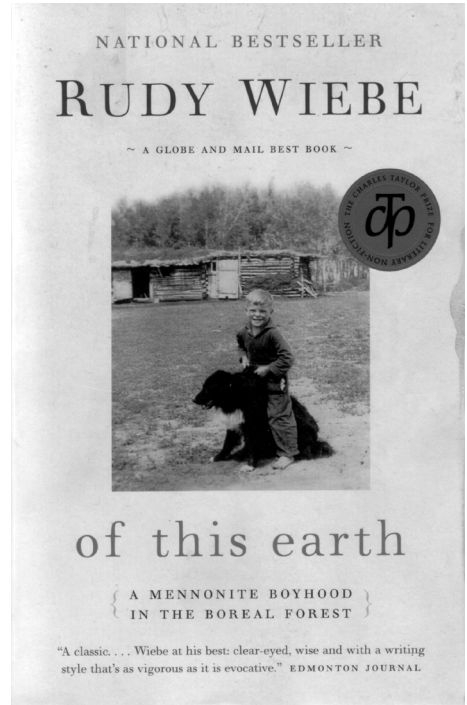
Op vakantie in Canada rijdend langs de oever van het Huron meer kwamen we langs een klein stadje genaamd Thronbury aan de voet van de “Blue Mountains”. We besloten om hier te stoppen voor de lunch en een kleine wandeling. Thronbury bleek te bestaan uit twee kruisende winkelstraten en een park langs de “Beaver” rivier. De winkels waren gevestigd in goed gerestaureerde oude houten huizen met veranda’s. In één van de huizen was “Jessica’s Book Nook”

gevestigd, een klein boekwinkeltje. Wandelend door de verschillende kamers op de benedenverdieping, van het winkeltje viel ons oog op een pocket met als titel: “Of this Earth” van de schrijver Rudy Wiebe. Dit was de eerste keer dat ik de naam Wiebe als achternaam ben tegengekomen. Hierdoor geïntrigeerd heb ik het boek gekocht. Het bleek een autobiografische roman te zijn, waarin Rudy Wiebe zijn ervaringen als kind in een doopsgezinde (Mennonieten) kolonie in Speedwell, Saskatchewan, in Canada beschrijft. Zijn vader was als emigrant in 1930 vanuit de Mennonietenstad Neuendorf in Oekraïne naar Canada geëmigreerd.

Oorspronkelijk stamt deze familie Wiebe af van Wybe Adams die rond 1584 in Harlingen geboren is. Wybe Adams was in 1616 vanuit Harlingen naar Danzig vertrokken. Hij is daar in 1644 bekend geworden als ingenieur en uitvinder van een kabelbaan, die ondersteund werd door meerdere palen, waarmee aarde in karren getransporteerd werd, die gebruikt werd om de vestingwallen om de stad mee te bouwen. Ook heeft hij meegewerkt aan de bouw van een aquaduct, een door paardenkracht aangedreven baggermolen, een ijsbreker en een windmolen. Latere familieleden van de familie Wiebe zijn verhuisd naar de voormalige Mennonietenstad “nummer acht Romanovka” ten noorden van Orenburg in Rusland aan de voet van de Oeral en vandaar naar de Mennonietenstad Neuendorf in Oekraïne, nu Shirokoye, net ten westen van de grote Dnieper stad Zaporizhzhia. Hier werd Abram Wiebe de vader van Rudy Wiebe geboren die in 1930 naar Canada emigreerde.

De naam Wiebe onder Doopsgezinden verspreidde zich dus vanuit Nederland naar Pruisen, vervolgens naar Polen en Rusland, en tenslotte naar Noord-Amerika.

Door de verdere verspreiding van de familienaam Wiebe komt de naam nu ook voor als een eiland bij Vancouver eiland aan de westkust van Canada. “Wiebe” eiland is vernoemd naar de hydrograaf Victor Wiebe die op 13 maart 1908 in

Het boek “Of this earth” van de schrijver Rudy Wiebe

Herbert, Saskatchewan in Canada geboren is. Het eiland was oorspronkelijk vanaf 1865 bekend als “Randall” eiland, maar omdat deze naam al vaker voorkwam is de naam van het eiland op 22 mei 1945 gewijzigd in “Wiebe” eiland. Verder is er in Canada ook een “Wiebe” meer. Behalve een eiland en een meer bestaan er in Omaha, Nebraska, USA ook nog een “Wiebe” stuwmeer en een “Wiebe” stuwdam.

De naam Wiebe in Eemnes

De verspreiding van de naam Wiebe in Eemnes is te danken aan Hendrik Wiebis, die op 15 April 1732 als niet eerder gehuwde jongman vanuit Kuinre in Overijssel in het lidmatenboek van de Hervormde Kerk van Eemnes-Buiten als Handreke Wybis van de Cuinre wordt ingeschreven.¹ Hendrik was dus een zoon van een Wiebe die in Kuinre gewoond heeft. Echter diverse onderzoeken hebben tot op heden nog geen Wiebe met een zoon Hendrik in Kuinre opgeleverd. Het kan dus heel goed zijn dat Hendrik maar kort in Kuinre gewoond heeft en oorspronkelijk elders geboren is. Voorlopig loopt het spoor terug in de tijd hier dus dood.

Door latere vernoemingen is de naam Wiebe verspreid geraakt onder verschillende Eemnesser families, waaronder de families Heek, Dop, Dekker en Perier.

Wiebe eiland, een van de eilanden van de Broken Group Islands bij Vancouver eiland, aan de westkust van Canada.

*Logen Raadschen Den 15 April 1732.
Handreke Wybes . . . van de Cuinre.*

De inschrijving op 15 april 1732 van Handreke Wybes van de Cuinre in het lidmatenboek van de Kerk van Eemnes-Buiten.

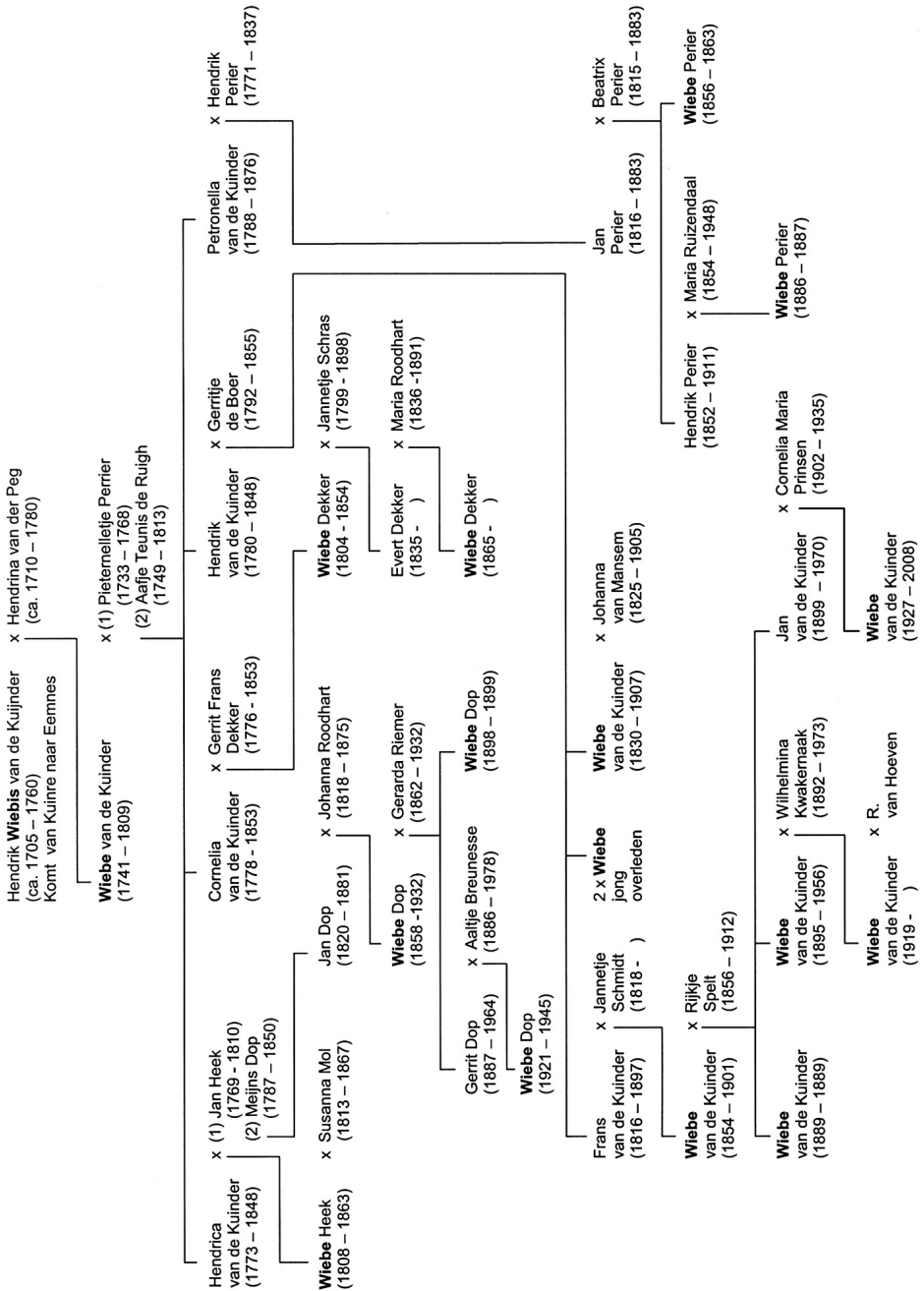
Vroeger was het gebruikelijk dat de oudste zoon vernoemd werd naar de opa van vaders kant en de volgende zoon naar de opa van moeders kant. De oudste dochter kreeg de voornaam van de oma van vaders kant en de tweede dochter werd vernoemd naar de oma van moeders kant. (Als er geen zoons werden geboren dan werd

de voornaam van één van de dochters, soms een verbasterde vorm van de voornaam van opa.) Voor de overige namen kwamen de namen van de (oud)ooms en (oud)tantes in aanmerking. Of er was altijd nog een ruime keuze aan Bijbelse namen of de vernoeming naar een heilige.

Na Hendrik Wiebis is de eerstvolgende zijn zoon Wiebe, die ongetwijfeld naar zijn grootvader is vernoemd, hoewel die tot op dit moment nog niet gevonden is. In de generatie daarna zien we dan ook, in overeenstemming met het gebruik van vernoeming, de naam Wiebe niet voorkomen. (De vernoemingen

Wakkerendijk 21/23, eerst bewoond door Jan Heek en Hendrica van de Kuinder, later door Meins en Jan Dop.

slaan een generatie over, zoals we eerder vastgesteld hebben.) Omdat het oudste kind van Wiebe geen zoon maar een dochter is wordt ze naar Hendrik, haar opa, Hendrika genoemd. Zoals we later zullen zien, wordt de naam Wiebe maar een keer verbasterd tot een vrouwelijke vorm.

Hendrik van de Kuinder was op 17 juni 1731 in Eemnes gehuwd met Hendrina van der Peg, weduwe van Hendrik van de Berg². Hendrik zal niet onbemiddeld zijn geweest, want hij kocht drie jaar later op 12 juni 1734 van de heer Abraham Pantzer de herberg 'De Lindeboom' (Wakkerendijk 7) waar toen de Eemnesser gerechtskamer gevestigd was (tegenwoordige de burgemeesterswoning). Hendrik en Hendrina hebben hier 5 kinderen gekregen, waarvan de oudste op 16 september 1736 als Wiebe gedoopt is (vernoemd naar zijn grootvader van vaders kant). Hij heeft echter maar een maand geleefd. Hierna volgde een

Orgelmaker Wiebe Meijes had zich in 1760 in Stavoren gevestigd. Een paar jaar later nam hij de titel 'meestertimmerman' aan. Daarnaast was hij ouderling in de Gereformeerde Kerk. Het werk dat hij met zijn zoon Meije Wiebes leverde, liet echter zwaar te wensen over, zo blijkt uit de woorden van orgeldeskundige en grietman Nicolaas Arnoldi Knock. In zijn boek *Dispositien der merkwaardigste Kerk-Orgelen welken in de Provincie Friesland, Groningen en Elders aangetroffen worden* (Groningen 1788) Knock laat niets aan duidelijkheid te wensen over als gaat het over het Stavorse orgel: 'De makers van dit Werk zyn geweest, Wiebe Meyes en Meje Wiebes, Vader en Zoon, beide Huistimmerlieden. Edog het heeft naderhand gebleken, dat deeze knaapen misschien beter Timmerlieden dan Orgelmaakers geweest zyn; want toen het Orgel zou opgenomen worden, wierd het geheel ondeugend bevonden. Dit is wederom een goede leer voor kerkvoogden, om tot het vervaardigen van een Nieuw Orgel, geene Timmerlieden, of diergelyke Beunhaasen te gebruiken, maar liever een bekwaam, eerlyk en vermaard Orgelmaaker te bezigen.' Zulke scherpe woorden zijn uniek in de achttiende-eeuwse Nederlandse orgelliteratuur. Dat zoon Meije Stavoren verliet na het overlijden van zijn vader in 1784, heeft mogelijk met die desastreus verlopen orgelbouw te maken. Zoals uit een tekst op de hoofdwerkkas blijkt, was het Johannes Spoorman uit Franeker die het orgel na twee jaar herstelde. Hij kreeg daarvoor 52 gulden en tien stuivers, waaruit afgeleid kan worden dat het herstel behoorlijk wat tijd in beslag nam.

In het begin van de negentiende eeuw besloot de kerkenraad het herstel van het orgel opnieuw door een professional te laten doen, en wel door de bekende orgelmakers Van Gruisen. Op de binnenzijde van een luik van de achterwand was kort na die restauratie van 1819 het volgende rijmpje te lezen: 'Het is Meije Wiebes en Wiebe Meijes wien de eer van de orgel heeft weggedragen / Maar wie zou zich ook anders met die eer willen behagen? / En wie was nu eigelijck die de eer er van toekomen / Het was van Gruisen die het verder ondernam, / Maar zulken als Mije Wiebes die staan ook niet bekend / In de voorname orgelmakerstestament.' Voor zover bekend was dat de laatste 'trap' die de orgelmakers in prozavorm op hun eigen orgel kregen.

In 1860 kwam de bedreiging van een heel andere kant: tijdens een storm stort de westgevel van de kerk in. Het kopergoed en de bijbels worden snel veiliggesteld in de pastorie. Het orgel moest ontmanteld worden.

dochter Hendrina, en op 27 augustus 1741 weer een zoon die wederom Wiebe werd genoemd. Deze Wiebe is de voorvader van alle Wiebes die hierna in de periode 1741 t/m 1920 in Eemnes geboren zijn! Wiebe trouwde twee keer, een keer op 8 september 1765 met Pieternelletje Perier (die echter al drie jaar later overlijdt) en op 27 augustus 1772 met Aafje Teunis de Ruigh. Uit dit huwelijk werden in Eemnes 7 kinderen geboren. Door de huwelijken die door de verschillende dochters Van de Kuinder zijn aangegaan is de naam Wiebe door verdere vernoeming verspreid geraakt over de families: Heek, Dop, Dekker en Perier (zie schema). De verschillende familietakken waarin de vernoemingen teruggevonden zijn:

De familie Heek

Binnen de familie Heek blijkt de naam Wiebe niet echt populair te zijn geweest, alleen de tweede zoon van Hendrica van de Kuinder en Jan Heek wordt Wiebe genoemd. Dit is wel weer volgens goed gebruik een vernoeming naar de opa van moeders kant.

Hendrica van de Kuinder, de oudste dochter van Wiebe van de Kuinder en Aaf-

Wakkerendijk 220, de voormalige dorpsschool van Eemnes-Binnen en later het huis waar Wiebe Dop tussen 1887 en 1891 gewoond heeft.

Wakkerendijk 30, Hier hebben Evert Dekker en zijn vrouw Maria Roodhart gewoond.

je Teunis de Ruigh was op 23 juni 1799 in Eemnes-Buiten getrouwd met Jan Heek. Ze woonden op Wakkerendijk 23, nu café Staal, en kregen daar 5 kinderen, waarvan nummer vier op 3 april 1808 als Wiebe Heek is gedoopt. Wiebe Heek trouwde op 29 augustus 1835 in Hilversum met Susanna Mol en komt tussen 1843 en 1845 weer terug naar Eemnes. Wiebe en Susanna woonden in 1860 op “Het Hof”, een blokje met arbeiderswoningen van de Hervormde Kerk van Eemnes Buiten tussen het huidige Meentweg 57 en Meentweg 59.

De oudste zoon van Jan Heek en Hendrica van de Kuinder was een Hendrik, vernoemd naar de opa van vaders kant; hij gaat in 1864 naar Watergraafsmeer. Jan Heek heeft verder nog twee dochters, Fransina en Willempje, gehad die naar Huizen zijn gegaan en daar met een Huizer zijn getrouwd. Wellicht dat in hun nageslacht nog Wiebes voorkomen. Dit is niet verder uitgezocht. Wat er van de jongste zoon Aart geworden is, is nog niet duidelijk. Er zijn in de familie Heek in Eemnes verder geen Wiebes meer gevonden.³

De familie Dop

Hendrina van de Kuinder was, na het overlijden van Jan Heek in 1810, op 13 november 1813 opnieuw in het huwelijk getreden. Nu met Meijns Dop, de zoon van Jan Meinsz Dop de sluiswachter van de Eemnesser sluis. Meijns was

schippersknecht, visventer en waagmeester in Eemnes en Hendrina werd in de huwelijksakte herbergierster genoemd. Zij was toen eigenares van het pand Wakkerendijk 21/23 (nu café Staal). Ze woonde hier haar hele leven tot haar overlijden op 10 januari 1848. Ook uit dit huwelijk heeft Hendrina twee kinderen ter wereld gebracht, waaronder een zoon Jan Dop, later timmerman in Eemnes. Jan Dop trouwde op 6 mei 1842 in Eemnes met Johanna Roodhart waarna ze in Baarn gingen wonen. Hier werd hun oudste zoon Meins geboren. Tussen 1843 en 1846 verhuisde het jonge gezin weer terug naar Eemnes en ging bij zijn vader Meijns Dop inwonen op Wakkerendijk 21/23. Jan stond eerst als timmerman te boek maar in de periode 1860-1875 als herbergier/tapper op Wakkerendijk 21/23. Na het overlijden van Jan Dop in 1881 werd het pand in 1883 verkocht aan Wout Hagen (Wout Schepie)

Jan en Johanna kregen hier nog 8 kinderen, waaronder mijn overgrootvader Wiebe Dop. Wiebe Dop trouwde op 2 juli 1884 in Nijkerk met Gerarda Riemer, dochter uit een oud schippersgeslacht. Na hun huwelijk woonden ze eerst op Kerkstraat 12. Een paar jaar later, in 1887, namen ze hun intrek in de voor-

De bakkerij van Frans van de Kuinder en zijn zoon Wiebe van de Kuinder op Wakkerendijk 236

Het venster boven de winkeldeur van de bakkerij Van de Kuinder aan de Wakkerendijk 236. In half vervaagde letters staat er: "Brood Beschuit en Kleingoed Bakkerij Erve W. van de Kuinder".

malige oude dorpsschool van Eemnes-Binnen op Wakkerendijk 220. Hier werden hun vier oudste kinderen geboren, waaronder mijn grootvader Gerrit Dop. Op 5 Maart 1891 verhuisden Wiebe Dop en Gerarda Riemer naar Baarn waar ze op diverse adressen gewoond hebben en op 26 december 1898 hun zoon Wiebe Dop werd geboren. Wiebe Dop is slechts 9 maanden oud geworden. Gerrit Dop ontmoette in Baarn Aaltje Breunesse, ze trouwden 26 mei 1911 in Baarn en woonden daar tot 29 november 1915. Ze verhuisden toen naar Blaricum waar op 24 april 1921 hun zoon Wiebe Dop werd geboren. Na 11 jaar in Blaricum te hebben gewoond verhuis-

de de familie Dop op 27 april 1926 naar Laarderweg 95 in Eemnes. Wiebe Dop wordt in de Tweede Wereldoorlog opgeroepen voor tewerkstelling in Duitsland en daar in Krefeld opgepakt bij een razzia onder de Nederlandse dwangarbeiders op de bouwplaats waar hij werkt. Hij wordt overgebracht naar het concentratiekamp Oranienburg (bij Berlijn) en vandaar later naar Mauthausen in Oostenrijk. Na een laatste transport naar het kamp Gunskirchen, komt hij hier veertien dagen voor het einde van de Tweede wereldoorlog te overlijden.⁴

De familie Dekker

De derde dochter van Wiebe van de Kuinder en Aafje Teunis de Ruijg is Cornelia van de Kuinder. Zij trouwde op 3 november 1799 in Eemnes-Binnen met Gerrit Frans Dekker een dagloner uit de Lage Vuursche. Hun oudste zoon Kobus werd vernoemd naar de vader van Gerrit. De tweede zoon Wiebe werd later vernoemd naar de vader van Cornelia. De familie Dekker woonde tot 1805 in Eemnes-Binnen en heeft hier 4 kinderen gekregen; toen is de familie verhuisd naar Eemnes-Buiten waarna ze ca. 1815 weer terug gingen naar Eemnes-Binnen. Later zijn ze naar Amsterdam verhuisd.

Wiebe Dekker trouwde op 20 november 1830 in Soest met Jannetje Schras uit Maartensdijk. In het lidmatenboek van Eemnes-Buiten staat dat Wiebe Dekker op 5 februari 1832 naar de Lage Vuursche verhuisde, maar dat kan maar kort geweest zijn, want volgens de geboorte akte van hun zoon Evert Dekker, woonden ze in 1835 in Baarn. Wiebe en Jannetje hebben in Baarn nog 5 kinderen gekregen en zijn ca. 1850 verhuisd naar Beekbergen. Hier werd hun dochter

Wiebina Jacoba in 1851 geboren. Een aardige vernoemingsvariant van de naam Wiebe die ik verder nergens ben tegengekomen! Na het overlijden van Wiebe Dekker op 6 mei 1854 in Beekbergen, hertrouwde Jannetje Schras op 5 juli 1856 in Hattem met Christiaan Deppe en verhuisde de familie in 1857 terug naar de Lage Vuursche. Hun oudste zoon Evert kwam na zijn huwelijk op 11 november 1864 in Eemnes met Maria Roodhart naar Eemnes. Ze gingen op Wakkerendijk 30 (nu het oude Raadhuis) wonen. De eerst geboren zoon werd bij zijn geboorte op 5 oktober 1865 Wiebe genoemd. Wat er daarna met de familie gebeurde, is onduidelijk. In het bevolkingregister van 1876 worden ze niet meer genoemd.

De familie Perier

Binnen de familie Perier rustte er geen zege op de naam Wiebe; slechts twee vernoemingen, kinderen die allebei jong gestorven zijn. De op één na jongste dochter van Wiebe van de Kuinder en Aafje Teunis de Ruig was de op 20 juli 1788 gedoopte Petronella van de Kuinder. Petronella trouwde op 21 april 1814 in Eemnes met Hendrik Perier, de zoon van Barend Janse Perier en Beatrix van de Kuinder. (Beatrix van de Kuinder was ook een dochter van Hendrik Wibis van de Kuinder en heeft samen met haar man Barend “De Lindeboom” beheerd). Hendrik Perier en Petronella van de Kuinder woonden als winkelier in een huis op de plaats waar nu Wakkerendijk 38 staat. Hendrik en Petronella kregen twee kinderen, waarvan de oudste, Jan Perier op 12 maart 1841 in Eemnes trouwde met zijn nicht Beatrix Perier. Ook zij hebben op “De Lindeboom” gewoond en kregen hier 10 kinderen waaronder twee tweelingen. Hun jongste zoon werd Wiebe genoemd, naar zijn overgrootvader. Wiebe Perier is slechts 7 jaar oud geworden. De herberg “De Lindeboom” werd later weer overgenomen door hun zoon Hendrik (Hein) Perier die met Maria Ruizen-daal was getrouwd. Van hun 7 kinderen was nummer 5 weer een Wiebe die slechts een jaar oud geworden is.⁵

De verdere vernoemingen in de familie Van de Kuinder

In de familie Van de Kuinder bleek de naam Wiebe nog generaties lang over te erven, tot aan de in heel Eemnes bekende en graag geziene maar helaas recent overleden Eemnesser bakker Wiebe van de Kuinder. Dat we de naam Wiebe in de familie Van de Kuinder veelvuldig zien voorkomen heeft ook te maken met de omstandigheid dat een aantal van de Wiebes jong overleden zijn, waarna vaak de eerstvolgende geboren zoon weer Wiebe werd genoemd. In de familie van Hendrik van de Kuinder en Gerritje de Boer komt dit zelfs tweemaal voor. De enige volwassen geworden zoon en stamhouder van Wiebe van de Kuinder en Aafje Teunis de Ruig was de in november 1780 geboren Hendrik van de Kuinder. Hendrik was belastinggaarder en trouwde op 21 april 1814 in Eemnes

met Gerritje de Boer. Na hun huwelijk woonden Hendrik en Gerritje in bij de moeder van Hendrik op Wakkerendijk 38, waar op 7 augustus 1817 hun op een na oudste zoon Wiebe werd geboren. De oudste zoon Frans was merkwaardigerwijs niet naar zijn grootvader van vaders kant Wiebe vernoemd, maar naar de grootvader Frans van moeders kant! Maar goed hun tweede zoon is dan toch een Wiebe geworden. Hendrik en Gerritje woonden in de periode 1828-1855 op Kerkstraat 2. Het lot treft hun slecht want Wiebe komt al na 5 maanden te

De herberg "De Lindeboom", oorspronkelijk aangekocht door Hendrik Wiebis van de Kuinder en later nog ca. 150 jaar bewoond door de familie Perier.

overlijden. Hun volgende zoon die op 13 januari 1819 werd geboren werd dan ook maar weer Wiebe genoemd. Helaas blijkt ook deze Wiebe geen sterke gezondheid te hebben gehad. Hij werd slechts 9 jaar oud. Hun volgende zoon werd op 19 maart 1830 geboren en wederom Wiebe genoemd en volgde later zijn vader op als gemeente-ontvanger. Wiebe van de Kuinder trouwde op 14 december 1855 in Eemnes met Johanna van Manssem en woonde ook op Kerkstraat 2. Later zijn Wiebe en Johanna verhuisd naar Wakkerendijk 30 (Het Oude Raadhuis). Van hen is geen nageslacht bekend. Ze zijn wel beiden in Eemnes overleden.

De oudste zoon van Hendrik van de Kuinder en Gerritje de Boer was de op 11 maart 1816 in Eemnes geboren Frans van de Kuinder, hij trouwde op 12 maart 1847 in Eemnes met Jannetje Schmidt de dochter van de wagenmaker Nicolas Schmidt uit Duitsland. Frans werd bakker en woonde met Jannetje op Wakkerendijk 236. Ze kregen drie zoons. De jongste was weer een Wiebe van de Kuinder (geboren op 15 juli 1854 in Eemnes). Wiebe trouwde op 27 november 1875 in Baarn met Rijkje Spelt, de dochter van Jacobus Spelt uit Maartensdijk. Wiebe was als bakker actief op Wakkerendijk 236 (zie foto). Wiebe en Rijkje waren rijk gezegend met nageslacht, ze kregen maar liefst 16 kinderen! Helaas zijn er hiervan 6 jong overleden. Een van deze jong overleden kinderen was de op 29 maart 1889 geboren Wiebe van de Kuinder. Hun volgende zoon wordt dan ook weer Wiebe genoemd. Wiebe werd met zijn vrouw Wilhelmina Kwakernaak, de dochter van de landbouwer Johannes Kwakernaak uit Ouder-Amstel, boer op Wakkerendijk 264. Ook zij hadden een zoon Wiebe. De bakkerszaak van Wiebe van de Kuinder op Wakkerendijk 236 werd later voortgezet door zijn zoon Frans.

Het zevende kind van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt was Nicolaas van de Kuinder die op 7 januari 1885 in Eemnes is geboren. Hij trouwde met Weintje Visser uit Krimpen aan de IJssel. Zij kregen in 1909 een zoon Wiebe van de Kuinder die in 1928 een motorzaak aan de Hilversumse Koningsstraat is be-

Gemeente Eemnes.
Geboren : 29 Mrt., Wiebe, z. van
Wiebe van de Kuinder en Rijkje
Spelt; 7 April, Cornelis, z. van Ar-
noldus Hoogeboom en Cornelia Hil-
horst.

De vermelding van de geboorte van Wiebe van de Kuinder, zoon van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt op 26 maart 1889 in het Baarnsch Weekblad van 13 april 1889.

Gemeente Eemnes.
Geboren : 17 Juli, Willem, z. van
Evert Engelen en Johanna Bieshaar.
Overleden : 23 Juli, Wiebe, z. van
Wiebe van de Kuinder en Rijkje
Spelt, oud 4 m.

De vermelding van het overlijden van Wiebe van de Kuinder, zoon van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt op 23 juli 1889 in het Baarnsch Weekblad van 3 augustus 1889.

gonnen. De zaak is in 2003 verhuisd naar de Verlengde Zuiderloswal in Hilversum en wordt nu gerund door zoon Nico van de Kuinder

Ook Jan, de jongste zoon van Wiebe van de Kuinder en Rijkje Spelt wilde bakker worden en heeft na zijn trouwen op 27 september 1926 in Loosdrecht met Cornelia Maria Prinsen een bakkerij laten bouwen op Laarderweg 44. Jan en Cornelia kregen op 16 augustus 1927 een zoon Wiebe die de bakkerij aan de Laarderweg heeft voortgezet tot 1983. Wiebe woonde later op het Plantsoen en is op 20 juni 2008 overleden.⁶

Noten:

1. lidmatenboek Nederlands Hervormde Kerk Eemnes-Buiten 1703-1809
2. Dit huwelijk staat ook in Kuinre geregistreerd als no: 65: Ondertrouw: 23 mei 1731, Gehuwd: 10 juni 1731, Hanke Wijbbes jongeman van Kuinre, gehuwd met Hendrina van der Pegh, weduwe Van den Berg uit Eemnes.
3. Zie ook: HKE jaargang 6-4
4. Zie ook: HKE jaargang 6-2
5. Zie ook: HKE jaargang 12-2
6. Zie ook: HKE jaargang 4-4, jaargang 15-1 en jaargang 28-3

Herhaalde oproep: Oude streekgerechten

‘Koning, keizer, admiraal,
ETEN moeten we allemaal’.

Met deze variatie op een oude reclameboodschap willen wij graag een nieuwe rubriek starten in ons kwartaalblad. Als u zich afvraagt wat eten met de doelstellingen van de Historische Kring te maken heeft, nou, van alles dus.

De mensen van de HKE onderzoeken o.a. hoe de vroegere bewoners van Eemnes leefden en in hun onderhoud voorzagen en daar hoort zeker ook voedsel bij, vandaar.

Harry Peters, de plaatselijke kook-

deskundige gaat voor ons onderzoeken, inventariseren en publiceren wat er zoal voor gerechten op tafel kwamen, welke kenmerkend zijn voor deze omgeving. En daar heeft Harry u bij nodig, want u bent misschien wel iemand die zo’n oud gerecht nog ter tafel brengt of die heel goed weet te herinneren.

Kent u een oud gerecht uit deze streek neem dan contact op met:

H. Peters, Patrijzenhof 216,

Tel. 5311348.

e-mailadres: harry.peters@zonnet.nl

Joop Smids